

TILLGÄNGLIGHETSKRITERIERNA

1 VÄRDERINGAR, ATTITYDER OCH VERKSAMHETSKULTUR

I följande avsnitt av kriterierna koncentreras i de värden och attityder samt hela den verksamhetskultur som råder på högskolan. Hurdan inställning har man till tillgänglighet på högskolan?

Verksamhetskulturen är ett historiskt och kulturellt format sätt att agera och den utformas i interaktion med gemenskapen. Alla medlemmar i gemenskapen påverkar verksamhetskulturen och den inverkar för sin del alla medlemmar oberoende av om man identifierar dess betydelse eller inte. I gemenskapernas verksamhetskultur kan man skilja på en synlig och en osynlig nivå. I centrum av den tillgängliga verksamhetskulturen är jämlikhet, icke-diskriminering, jämställdhet och delaktighet. I den här delen av kriterierna betonas även interaktion och gemenskaplighet.

Högskolornas likställda och icke-diskriminerande verksamhetskultur baserar sig bl. a. på diskrimineringslagen, FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Diskrimineringslagen förpliktar högskolorna att utarbeta en likabehandlingsplan med vilken man främjar likabehandling.

Läs mera här:

- [Justitieministeriets databank om främjande av likabehandling och icke-diskriminering](https://yhdenvertaisuus.fi/sv/framsida). (https://yhdenvertaisuus.fi/sv/framsida)
- [Planering av jämställdhet och likabehandling](https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/planering-av-jamstallldhet-och-likabehandling-i-laroanstalterna) Utbildningsstyrelsen. (https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/planering-av-jamstallldhet-och-likabehandling-i-laroanstalterna)
- [FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna](https://www.ykliitto.fi/sites/www.ykliitto.fi/files/media/IOJ_2019_sv_1001.pdf) (https://www.ykliitto.fi/sites/www.ykliitto.fi/files/media/IOJ_2019_sv_1001.pdf)
- [FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning](http://www.ykliitto.fi/sites/www.ykliitto.fi/files/vammaisten_oikeudet_2016_ru_net.pdf). (http://www.ykliitto.fi/sites/www.ykliitto.fi/files/vammaisten_oikeudet_2016_ru_net.pdf).

Utvärdering av påståendena

I kriterierna bedöms påståendena med hjälp av en trestegig skala: utmärkt – god – bristfällig. De baserar sig på faserna som används av Nationella centret för utbildningsvärdering (NCU). Se [NCU:s Auditeringshandbok för högskolorna 2018 – 2024](https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88gs_kolorna_2018-2024_FINAL.pdf). (https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88gs_kolorna_2018-2024_FINAL.pdf).

Påståendena är utformade att beskriva den **goda nivån**.

Utmärkt nivå: Den utmärkta nivån innebär en systematisk verksamhetsutveckling och åtgärder som skapar särskilt mervärde för högskolan, intressenterna eller bådadera. Högskolan ger övertygande exempel på åtgärder den vidtagit för att utveckla verksamheten.

Bristfällig nivå: Högskolan saknar helt eller till centrala delar systematiska, välfungerande och inkluderande rutiner och det finns inte belägg för effektivitet i förhållande till utvecklandet av tillgänglighetsarbetet.

Kriterierna

1.1 Atmosfären på högskolan stöder likabehandling.

God nivå

- De studerande och personalen känner sig vara betydelsefulla medlemmar av gemenskapen.
- De studerande och personalen känner sig trygga och uppskattade.
- Alla medlemmar av högskolegemenskapen upplever att jämställdheten förverkligas och ingen blir diskriminerad.
- De studerandes och personalens attityder till mångfald och studerande som behöver stöd är positiva.

1.2 Man stöder och främjar gemenskaplighet och samhörighet på högskolan.

God nivå

- Man tar till hänsyn främjandet av gemenskap i högskolans praxis.
- Man stöder gruppanpassningen och fungerandet i grupp i alla skeden av studierna.
- Med undervisningsmetoderna och lärmiljöerna stöds gemenskapen.
- Man främjar en positiv inlärningsatmosfär i undervisningen och handledningen.

1.3 Man tar till hänsyn de studerandes individualitet och mångfald samt bryr sig om dem.

God nivå

- De studerandes mångfald så som individuella behov, styrkor och livssituationer tas till hänsyn.
- Högskolan beaktar varje studerandes behov av handledning och stöd.
- Högskolan har förbundit sig att främja de studerandes välmående.

1.4 Studerande kan påverka sina egna studier samt undervisningen och verksamheten på sin högskola.

God nivå

- De studerande deltar systematiskt i utvecklingen av läroplanerna.
- I planeringen av kursplanen tas regelbundet till hänsyn åsikterna av de olika studentgrupperna (t. ex. studerande som behöver stöd, är i olika livssituationer, hör till minoriteter).
- Studentorganisationerna har möjlighet att aktivt påverka planeringen och förverkligandet av studierna.

1.5 Man lyssnar på de studerandes och personalens åsikter samt uppmuntrar dem att agera aktivt.

God nivå

- De studerande och personalen uppmuntras att ge feedback och den har påverkan.
- Högskolan har en atmosfär som sporrar till utvecklingen och förnyandet av verksamheten.
- Man sporrar de studerande och personalen att ta en aktiv roll i sin egen verksamhetsmiljö.

1.6 Man diskuterar tillgängligheten på högskolan.

God nivå

- Det är lätt för de studerande och personalen att ta upp ärenden gällande tillgängligheten.
- Tillgängligheten diskuteras i samband med planeringen, förverkligandet, bedömningen och utvecklingen av alla åtgärder.
- Personer som fungerar i högskolans lednings- och chefspositioner är mottagliga för tillgänglighetsdiskussionen.

1.7 Skriftlig respons

2 LEDNING

Högskolans ledning är en väsentlig del av tillgängligheten. Tillgängligheten måste tas till hänsyn i ledningens alla nivåer för annars faller förverkligandet av tillgängligheten lätt på de enskilda och aktiva lärarnas eller studerandes lott. Tillgängligheten uppmärksammas i strategierna och visionerna av en del högskolor men det behövs allt jämt resurser för att uppnå målen.

I kriterierna betraktar man ledningen först enligt den officiella nivån och sedan enligt praxis. Med den officiella nivån syftar man till officiella och uttalade mål samt yttranden liksom t. ex. högskolans strategier och visioner. Med praxis syftar man till den vardagliga sedvanan i vilken strategierna syns i verksamheten.

I kriterierna fäster man uppmärksamhet bl. a. på att man på högskolan fungerar enligt de uttalade och tillgänglighetsfrämjande målen.

Utvärdering av påståendena

I kriterierna utvärderas påståendena med hjälp av en trestegig skala: utmärkt – god – bristfällig. De baserar sig på faserna som används av Nationella centret för utbildningsvärdering (NCU). Se [NCU:s Auditeringshandbok för högskolorna 2018 – 2024](https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88gskolorna_2018-2024_FINAL.pdf). (https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88gskolorna_2018-2024_FINAL.pdf).

Påståendena är utformade att beskriva den **goda nivån**.

Utmärkt nivå: Den utmärkta nivån förutsätter bevis på ett långvarigt och framgångsrikt utvecklingsarbete. Därtill ger de olika utvecklingsåtgärderna ett särskilt mervärde för högskolan, intressentgrupperna eller de båda. Högskolan påvisar övertygande exempel på utvecklingsåtgärder.

Bristfällig nivå: Högskolan saknar helt eller delvis de systematiska, fungerande och deltagande tillvägagångssätten som nämns i värderingspåståendena. Det finns inte bevis på hur tillgänglighetsarbetet har påverkat utvecklingen.

Kriterierna

2.1 Högskoleledningen har på officiell nivå förbundit sig att främja den tillgängliga högskoleutbildningen.

God nivå

- Tillgänglighet ingår i högskolans strategier och visioner.
- Högskolan har ett program som styr förverkligandet av tillgängligheten.
- Högskolan har en person eller personer som ansvarar för främjandet av tillgängligheten.

2.2 Högskoleledningen har förbundit sig att främja tillgängligheten i praktiken.

God nivå

- Personalens kunnande gällande likabehandling och tillgänglighet respekteras på alla ledningsnivåer.
- De nyanställda i personalen får grundläggande information om de principer och den praxis som gäller likabehandling och tillgänglighet.
- De studerandes diversitet och likabehandling beaktas på alla ledningsnivåer.
- Man har allokerat resurser till att genomföra principerna för tillgängligheten (t. ex. finansiering, uppgifter och ansvar).
- Personalen får regelbundet aktuell utbildning efter sitt behov för att kunna vidta åtgärder för tillgängligheten.
- Man evaluerar regelbundet tillgängligheten med kvalitativa och kvantitativa indikatorer. Högskoleledningen tar hänsyn till resultaten i utvecklingen av sin verksamhet.

2.3 Högskolans praxis är transparent och öppen.

God nivå

- Man förfar enligt i praktiken dokumenterade strategier och värden på högskolan.
- De studerande och personalen känner till praxisen och instruktionerna.
- Man tillämpar instruktionerna och reglerna rättvist.

2.4 Skriftlig feedback

3 FYSISK MILJÖ

I detta avsnitt av kriterierna behandlas den fysiska tillgängligheten på högskolan. Med den avser man högskolans byggnader, lokaler och gårdsplaner som bör vara tillgängliga för alla användare. Den fysiska tillgängligheten börjar redan från gården, t. ex. från parkeringsplatsen. Därifrån borde tillgängligheten fortsätta till alla lokaler som används vid högskolan.

Med fysisk tillgänglighet avser man ofta i talspråket att en person som har rörelsehinder eller använder hjälpmedel kan röra sig i lokalerna. Detta kräver t. ex. automatiska dörrar, ramper med tillräcklig lutning, hissar och andra motsvarande lösningar. Fysisk tillgänglighet innebär också andra dimensioner för lokalerna borde vara användbara även för personer t. ex. med nedsatt syn och hörsel samt för dem som är känsliga för olika sinnesintryck varför det behövs störningsfria lokaler, anpassningsbar belysning och induktions slinga i föreläsningssalarna. Tillgänglig skyltning är också en del av fysisk tillgänglighet. Därtill är hälsosam inomhusluft viktig tillgänglighetsmätare för fysisk miljö.

Läs mera här:

- [Miljöministeriets instruktioner om tillgängligt byggande](https://www.ym.fi/sv-FI/Aktuellt/Ny_forordning_framjar_tillgangligt_bygga(42938)) (https://www.ym.fi/sv-FI/Aktuellt/Ny_forordning_framjar_tillgangligt_bygga(42938))
- [Statsrådets förordning om byggnaders tillgänglighet](https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2017/20170241) (https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2017/20170241)
- [Ta hänsyn till en rörelsehämmande studerande i högskolestudier](http://www.esok.fi/esok-hanke/esittely/se/material/ope/ror.pdf/). ESOK. (http://www.esok.fi/esok-hanke/esittely/se/material/ope/ror.pdf/).

Utvärdering av påståendena

I kriterierna utvärderas påståendena med hjälp av en trestegig skala: utmärkt – god – bristfällig. De baserar sig på faserna som används av Nationella centret för utbildningsvärdering (NCU). Se [NCU:s Auditeringshandbok för högskolorna 2018 – 2024](https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88skolorna_2018-2024_FINAL.pdf). (https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88skolorna_2018-2024_FINAL.pdf).

Påståendena är utformade att beskriva den **goda nivån**.

Utmärkt nivå: Den utmärkta nivån förutsätter bevis på ett långvarigt och framgångsrikt utvecklingsarbete. Därtill ger de olika utvecklingsåtgärderna ett särskilt mervärde för högskolan, intressentgrupperna eller de båda. Högskolan påvisar övertygande exempel på utvecklingsåtgärder.

Bristfällig nivå: Högskolan saknar helt eller delvis de systematiska, fungerande och deltagande tillvägagångssätten som nämns i värderingspåståendena. Det finns inte bevis på hur tillgänglighetsarbetet har påverkat utvecklingen.

Kriterierna

3.1 Högskolans fysiska miljö (utomhus, byggnader, lokaler och möblering) är tillgänglig.

God nivå

- Parkeringsplatserna och passagerna utomhus är tillgängliga.
- Ingångarna är tillgängliga för alla användare och det går att röra sig obehindrat i högskolans byggnader.
- Alla användare kan fungera tillgängligt i högskolans lokaler (t. ex. hörsel-, syn-, rörelse- och deltagarmässigt).
- Skyltningen är konsekvent och man har tagit hänsyn till placeringen, tydligheten och läsbarheten av skyltarna så att de gagnar olika lokalanvändare. Guidningen sker på flera olika sätt (t. ex. virtuell guidning).
- Med hänsyn till storleken av byggnaden finns det tillräckligt med tillgängliga och könsneutrala wc-utrymmen.
- Man informerar regelbundet om tillgängligheten på tillfälliga gånggrutter i samband med byggnadsplatsinformationen och den är lättillgänglig för alla lokalanvändare.

3.2 Informationen om högskolans fysiska tillgänglighet finns att hitta på den offentliga webbsidan.

God nivå

- Man hittar tillgänglighetsinformationen gällande de olika lokalerna, parkeringsplatserna, ingångarna och wc-utrymmena samt induktionsslingorna på högskolans offentliga webbsida.
- Information gällande den fysiska tillgängligheten finns på webbsidan på alla de språk högskolan använder och informationen kan läsas med hjälpprogram.

3.3 Högskolan har en praxis som säkerställer att personalen känner till tillgängligheten av undervisnings- och de övriga lokalerna samt var de ligger.

God nivå

- Personalen på högskolan kan se skildringen av tillgängligheten för de olika byggnaderna och lokalerna t. ex. på högskolans webbsida eller intranätsida.
- I högskolans lokalreserveringssystem ingår beskrivning av tillgängligheten i de olika byggnaderna och lokalerna (t. ex. information om induktionsslingor och fysisk tillgång till lokaler).
- Personalens kunskaper i tillgänglighet utvecklas regelbundet med utbildning som riktas till olika personalgrupper.

3.4 Fysisk tillgänglighet uppmärksammas i högskolans räddningsplan.

God nivå

- I högskolans räddningsplan uppmärksammas den fysiska tillgängligheten.
- Den fysiska tillgängligheten tas hänsyn till i räddningsövningar, säkerhetsinstruktioner och andra motsvarande tillställningar.

3.5 Skriftlig feedback

4 DIGITAL TILLGÄNGLIGHET

Digitalisering är en synbar del av tillgängligheten. I kriterierna avser vi med den högskolans digitala plattformar, webbsidor och material. Att servicen är digitaliserad gör inte den tillgänglig för man måste också beakta tillgängligheten i utvecklandet av digitala system och tjänster.

Tillgänglighetsdirektiven som träder stegvis i kraft fr.o.m. våren 2019 ålägger högskolan att dess digitala tjänster är tillgängliga. Detta gäller högskolans webbsidor, undervisningsplattformar och andra tjänster. Varje högskolelärare kan för sin del påverka förverkligandet av den digitala tillgängligheten genom att t. ex. ta fram digitala undervisningsmaterial.

Läs mera här:

- [Tillgänglighetskrav](https://www.tillgänglighetskrav.fi/). (<https://www.tillgänglighetskrav.fi/>)
- [Om lagstiftning](https://papunet.net/svenska/information/finlandsk-lagstiftning). (<https://papunet.net/svenska/information/finlandsk-lagstiftning>)
- [Tillgänglig kommunikation](https://papunet.net/svenska/information/tillganglig-kommunikation). (<https://papunet.net/svenska/information/tillganglig-kommunikation>)
- [Kultur för alla](http://www.kulttuuriakaikille.fi/tillganglighet). (<http://www.kulttuuriakaikille.fi/tillganglighet>)
- [Information om hjälpmedel](http://papunet.net/svenska/information/hjalpmedel). (<http://papunet.net/svenska/information/hjalpmedel>)
- [Webbriktlinjer](https://webbriktlinjer.se/2018/02/15/en-forsta-genomgang-av-wcag-2-1/). (<https://webbriktlinjer.se/2018/02/15/en-forsta-genomgang-av-wcag-2-1/>).

Utvärdering av påståendena

I kriterierna utvärderas påståendena med hjälp av en trestegig skala: utmärkt – god – bristfällig. De baserar sig på faserna som används av Nationella centret för utbildningsvärdering (NCU). Se [NCU:s Auditeringshandbok för högskolorna 2018 – 2024](https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88gs_kolorna_2018-2024_FINAL.pdf). (https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88gs_kolorna_2018-2024_FINAL.pdf).

Påståendena är utformade att beskriva den **goda nivån**.

Utmärkt nivå: Den utmärkta nivån förutsätter bevis på ett långvarigt och framgångsrikt utvecklingsarbete. Därtill ger de olika utvecklingsåtgärderna ett särskilt mervärde för högskolan, intressentgrupperna eller de båda. Högskolan påvisar övertygande exempel på utvecklingsåtgärder.

Bristfällig nivå: Högskolan saknar helt eller delvis de systematiska, fungerande och deltagande tillvägagångssätten som nämns i värderingspåståendena. Det finns inte bevis på hur tillgänglighetsarbetet har påverkat utvecklingen.

Kriterierna

4.1 De digitala inlärningsmiljöerna och undervisningsmaterialen är tillgängliga.

God nivå

- De digitala inlärningsmiljöerna och undervisningsmaterialen är tydliga, logiska och informationen är lätt att hitta.
- De digitala inlärningsmiljöerna och undervisningsmaterialen är smidigt användbara med olika terminaler, hjälpmedel och förbindelser.
- De digitala inlärningsmiljöerna är visuellt tillgängliga (t. ex. typsnitt, kontrast, uppsättning, alternativ text för bilder).
- Språket i de digitala inlärningsmiljöerna och materialen är tydligt och förståeligt.
- Det är möjligt för studerande att välja ut och lagra layout (t. ex. personifiering, typsnitt, färger) i de digitala inlärningsmiljöerna.

4.2 Undervisningspersonalen är bekant med tillgänglighetskraven och stödet då kraven tillämpas i praktiken.

God nivå

- Högskolan har instruktioner angående främjandet av den digitala tillgängligheten och personalen har fått inledande och fortlöpande introduktion i det.
- Högskolan har en sakkunnig (eller sakkunniga) som är insatt i tillgängligheten och som ger stöd i att använda och utarbeta digitala inlärningsmiljöer och undervisningsmaterial.
- Undervisningspersonalen vet vilka hjälpmedel man kan utnyttja i studierna och inlärningsmiljöerna (t. ex. skärmläsare).
- Undervisningspersonalen har tillräckligt med information och stöd för att kunna utarbeta tillgängliga dokument och andra filer (t. ex. textning av videor).

4.3 De studerande blir tillräckligt insatta i användandet av de digitala inlärningsmiljöerna och undervisningsmaterialen samt som de får stöd vid behov.

God nivå

- Högskolan har en sakkunnig (eller sakkunniga) som är insatt i tillgängligheten och som ger stöd i att använda och utarbeta digitala inlärningsmiljöer och undervisningsmaterial.
- De studerande får vid behov handledning i vilka hjälpmedel man kan utnyttja i digitala inlärningsmiljöer (t. ex. skärmläsare).

4.4 Högskolans nättinnehåll (t. ex. intranät) är tillgängliga och användbarheten är god.

God nivå

- Nättinnehållen är tydliga, logiska och informationen är lätt att hitta.
- Nättinnehållen är lättanvändbara (t. ex. sökning).
- Nättinnehållen är smidigt användbara med olika terminaler, hjälpmedel och förbindelser.
- Nättinnehållen är visuellt tillgängliga (t. ex. typsnitt, kontrast, uppsättning, alternativ text för bilder).

- Språket i nätinnehallen är tydligt och förståeligt.

4.5 Studerande och personalen har möjlighet att ge feedback på tillgängligheten av de digitala inlärningsmiljöerna samt nätinnehallen och feedbacken har verkan.

God nivå

- Feedbackfunktionerna är inbyggda i inlärnings- och nätmiljöerna.
- Feedbackfunktionerna är lätta att hitta och använda.
- Feedback används för att utveckla tillgängligheten hos digitala tjänster.

4.6 Man utvecklar målmedvetet den digitala tillgängligheten.

God nivå

- Den övre ledningen har accepterat en plan om att främja den digitala tillgängligheten och realistiska resurser har reserverats för det.
- Högskolan har namngett en ansvarig person som utvecklar tillgängligheten.
- Tillgänglighet tas till hänsyn då man anskaffar nätinnehall, programvaror, system, applikationer och apparater.
- Framsteg i digital tillgänglighet utvärderas kvalitativt och kvantitativt.
- Framsteg i digital tillgänglighet rapporteras till hela högskolegemenskapen i olika sammanhang.

4.7 Skriftlig feedback

5 UNDERVISNING OCH INLÄRNING

I detta avsnitt av kriterierna koncentreras i undervisning och inläring vilka är högskolans centrala funktioner. Avsnittet fördjupar sig primärt i att man tar hänsyn till tillgänglighet i planeringen och genomförandet av undervisningen. Det betyder att man beaktar de studerandes mångfald i undervisningen och utvärderingen. Undervisningens pedagogiska lösningar borde stöda mångfaldiga studerande att så många som möjligt har möjlighet att delta i undervisningen, lära sig och visa sin kompetens. Detta kan kräva t. ex. att man kombinerar olika uppgifter och undervisningsstilar. Tillgänglighet ska uppmärksammas även då man väljer och förbereder undervisningsmaterial.

Avsnittet omfattar också praktiken som ingår i studierna, tillgängligheten i studentutbyte samt frågor som angår studieplaneringen.

Högskolorna är förpliktigade att främja tillgänglighet bl. a. enligt diskrimineringslagen (Diskrimineringslagen 6 § (30.12.2014/1325)). Lagen förpliktar högskolorna att främja likabehandling och till stöd för detta bör högskolorna utarbeta en jämställdhetsplan.

Läs mera här:

- [Mångfalden av studenter. ESOK-projektets handböcker.](http://www.esok.fi/esok-hanke/esittely/se/material/ope/) (<http://www.esok.fi/esok-hanke/esittely/se/material/ope/>).
- [Planering av jämställdhet och likabehandling i läroanstalterna.](https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/planering-av-jamstallldhet-och-likabehandling-i-laroanstalterna) Utbildningsstyrelsen. (<https://www.oph.fi/sv/utbildning-och-examina/planering-av-jamstallldhet-och-likabehandling-i-laroanstalterna>).

Utvärdering av påståendena

I kriterierna utvärderas påståendena med hjälp av en trestegig skala: utmärkt – god – bristfällig. De baserar sig på faserna som används av Nationella centret för utbildningsvärdering (NCU). Se [NCU:s Auditeringshandbok för högskolorna 2018 – 2024](https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88gs_kolorna_2018-2024_FINAL.pdf). (https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88gs_kolorna_2018-2024_FINAL.pdf).

Påståendena är utformade att beskriva den **goda nivån**.

Utmärkt nivå: Den utmärkta nivån förutsätter bevis på ett långvarigt och framgångsrikt utvecklingsarbete. Därtill ger de olika utvecklingsåtgärderna ett särskilt mervärde för högskolan, intressentgrupperna eller de båda. Högskolan påvisar övertygande exempel på utvecklingsåtgärder.

Bristfällig nivå: Högskolan saknar helt eller delvis de systematiska, fungerande och deltagande tillvägagångssätten som nämns i värderingspåståendena. Det finns inte bevis på hur tillgänglighetsarbetet har påverkat utvecklingen.

Kriterierna

5.1 Undervisningspersonalen har tillräckligt kunnande i planering och genomförande av tillgänglig undervisning.

God nivå

- Man ordnar regelbundet uppgiftsenlig och aktuell utbildning om tillgänglighet för undervisningspersonalen.
- Högskolan har en namngiven person (eller personer) som stöder undervisningspersonalen i utvecklandet av tillgänglig undervisning och handledning.

5.2 Man använder mångsidiga inlärningsmetoder i undervisningen.

God nivå

- Undervisningsmetoderna är flerkanaliga och de tar hänsyn till de studerandes behov.
- De studerande har möjlighet till individuella lösningar.
- Man tar hänsyn till de olika sätten att lära sig i undervisningen.
- I undervisningen betonas handledning som respekterar de studerande.
- De metoder och handlingssätt som används i undervisningen främjar gemenskapen.

5.3 Inlärningsmiljöerna och undervisningsmaterialen är tillgängliga och ändamålsenliga.

Med inlärningsmiljöer refererar man till fysisk, psykisk, social och digital miljö.

God nivå

- De studerandes mångfald och individuella behov tas till hänsyn i planeringen och genomförandet av inlärningsmiljöer och undervisningsmaterial.
- I undervisning och handledning stöder man de studerandes delaktighet och främjar en positiv inlärningsatmosfär.
- Undervisningsmaterialen är lättillgängliga och kan fås i tid.
- Undervisningsmaterialen är flerkanaliga och tydliga både visuellt och språkligt (t. ex. digitala, papper, videor, nätmaterial)
- De studerande får stöd i användandet av materialen i inlärningsmiljöerna.

5.4 Studerande får stöd i utvecklandet av sina studiefärdigheter.

God nivå

- De studerandes studiefärdigheter bedöms i början av studierna.
- De studerande får information om och stöd i utvecklandet av sina studiefärdigheter under hela studietiden (t. ex. orienteringskurser, kurser i studiefärdigheter, tidsplanering av studierna, handledning av examensarbete).

5.5 Man tar hänsyn till de studerandes behov i den individuella studieplanen (ISP).

God nivå

- Personalen som hjälper med den individuella studieplanen (ISP) kan ta hänsyn till tillgänglighet och de studerandes individuella behov (t. ex. familjerelationer, livssituation, språkkunskaper, förmåga att fungera eller behov av stöd i inläring).
- ISP innehåller vid behov en plan för individuellt stöd och handledning.
- ISP uppdateras under hela studietiden (inklusive karriärplanering) i regelbundna handledningsdiskussioner.
- ISP utnyttjas i planering, genomförande och bedömning av undervisningen.

5.6 I bedömning används mångsidiga och för olika typer av inlärare lämpliga bedömningsmetoder.

God nivå

- I bedömning används mångsidiga bedömningsmetoder (t.ex. tentamen, muntligt förhör, skriftlig uppgift, presentation).
- Individuella arrangemang kan användas i bedömningen (längre skrivtid, hjälpmedel, lugn lokal, muntlig komplettering).
- Bedömningskriterierna är tydliga och de studerande känner till bedömningsgrunderna.
- De studerande har möjlighet att få feedback på sin inläring och sina kunskaper.

5.7 Tillgänglighet har tagits hänsyn till i samarbetet mellan högskolepraktik och arbetsgivarna.

God nivå

- Den studerandes individuella styrkor och behov av stöd tas hänsyn till i planering och genomförande av praktiken.
- Högskolan har instruktioner om tillgänglig praktik och samarbete med arbetslivet och man informerar också praktikhandledarna samt arbetsgivarna om dem.
- Vid behov överenskommer den studerande, praktikhandledaren och arbetsgivaren om tillgänglig praktik.
- Den studerande får det stöd och den handledning som hen behöver redan före, under och i slutet av praktiken.
- Både den studerande och arbetsgivaren ger feedback på hur lyckad praktiken var.

5.8 Skriftlig feedback

6 STÖD OCH HANDLEDNING

I detta avsnitt av kriterierna fokuseras i stöd och handledning för de studerande. Man fäster uppmärksamhet vid att inte bara undervisningspersonalen utan flera olika personer ger stöd och handledning på högskolan. De personer som har specialiserat sig på stöd och handledning kan vara t. ex. studievägledare, lärartutorer, studiepsykologer och speciallärare eller olika kamratstödgrupper. Man ska erbjuda stöd i diverse situationer varför också stödpersonerna varierar: även tillgänglighetsexperterna samt de som ansvarar för studentutbyte och karriärplanering hör till stödgivare och handledare. Förutom högskolepersonalen tillhör många andra av högskolans samarbetspartners stödgivare såsom studentföreningar, högskolepastorer, riksomfattande studentföreningar och experter inom hälsovården (speciellt Studenternas hälsovårdsstiftelse SHVS). I kriterierna är högskolebibliotekets service en del av stödet och handledningen.

Med stöd och handledning möjliggör man att studierna fortskrider vilket också främjar den studerandes välmående. Därför spelar dessa två en mycket stor roll.

Läs mera här:

- Celia erbjuder talböcker: <https://www.celia.fi/sv/celias-bocker/bocker-for-hogskolestudier/>
- Nyyti ry: <https://ww.nyyti.fi/sv/>
- SYL, Finlands studentkårers förbund: <https://syl.fi/sv/>
- SAMOK, Finlands studerandekårers förbund: <https://samok.fi/?lang=sv>
- SHVS, Studenternas hälsovårdsstiftelse: <https://www.yths.fi/sv>

Utvärdering av påståendena

I kriterierna utvärderas påståendena med hjälp av en trestegig skala: utmärkt – god – bristfällig. De baserar sig på faserna som används av Nationella centret för utbildningsvärdering (NCU). Se [NCU:s Auditeringshandbok för högskolorna 2018 – 2024](https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88gs_kolorna_2018-2024_FINAL.pdf). (https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88gs_kolorna_2018-2024_FINAL.pdf).

Påståendena är utformade att beskriva den **goda nivån**.

Utmärkt nivå: Den utmärkta nivån förutsätter bevis på ett långvarigt och framgångsrikt utvecklingsarbete. Därtill ger de olika utvecklingsåtgärderna ett särskilt mervärde för högskolan, intressentgrupperna eller de båda. Högskolan påvisar övertygande exempel på utvecklingsåtgärder.

Bristfällig nivå: Högskolan saknar helt eller delvis de systematiska, fungerande och deltagande tillvägagångssätten som nämns i värderingspåståendena. Det finns inte bevis på hur tillgänglighetsarbetet har påverkat utvecklingen.

Kriterierna

6.1 Den studerande får stöd och handledning vid behov i alla skeden av sina studier.

God nivå

- Högskolan har verksamhetsmodeller som beskriver handledningen i olika skeden av studierna (i början och slutet av studierna, under skrivandet av examensarbetet, studentutbytet samt högskolepraktiken)
- Studiehandledningen sker enligt verksamhetsmodellerna.
- Handledarna har en lämplig sakkunnighet och tillräckliga resurser.
- De studerande hittar lätt kontaktinformationen till personerna som erbjuder stöd och handledning.

6.2 Den studerande får stöd och handledning i planeringen av sina studier.

God nivå

- Det finns en namngiven person (t. ex. studiehandledare, tutorlärare, studierådgivare) på högskolan som ger vid behov stöd i och information om planeringen av studierna.
- De studerande hittar mångsidig och tydlig information om planeringen av studierna på högskolans webbsidor.
- I början av studierna blir de studerande påmind om vikten av planeringen.
- Den individuella studieplanen (ISP) utarbetas i början av studierna och den uppdateras under studierna.

6.3 Den studerande har möjlighet till individuella arrangemang under hela sin studietid.

God nivå

- Den studerande hittar lätt information om individuella arrangemang (t. ex. längre skrivtid, hjälpmedel, lugn lokal, anpassad lånetid, Celias service) samt kontaktinformationen till de som ansvarar för dem.
- Innan studierna börjar blir de nya studerande informerade om hur man söker individuella arrangemang.
- Den studerande får stöd i att söka individuella arrangemang under hela studietiden.
- Mångsidiga individuella arrangemang är tillgängliga och de planeras utifrån den studerandes behov.
- Man samlar regelbundet in studerande- och personalfeedback gällande hur arrangemangen tillämpas och fungerar.
- Studerande har möjlighet att överklaga till högskolan ifall de utlovade arrangemangen inte blir verklighet.

6.4 Samarbetet mellan undervisningspersonalen och stödfunktionerna främjar tillgängligheten på högskolan.

God nivå

- Undervisningspersonalen känner till stödservicen och kan hänvisa de studerande till den.
- Undervisningspersonalen kan utnyttja stödservicen angående tillgänglighet i sitt arbete.
- Undervisningspersonalen och stödservicen samarbetar för att kunna stöda de studerandes individualitet.

6.5 Tillgänglighet har tagits till hänsyn i internationell praktik och studentutbyte.

God nivå

- Högskolan har instruktioner om och praxis för tillgänglig internationell praktik och studentutbyte.
- Studerande får behövlig information, stöd och handledning före, under och efter internationell praktik eller utbyte.
- Studerande ger feedback på hur den internationella praktiken eller utbytet lyckades.

6.6 Högskolan erbjuder tillräckligt med service som stöder de studerandes välmående.

God nivå

- Högskolan erbjuder tillräckligt med stöd i välmående, bibehållandet av studieförmåga samt livshantering (t. ex. sportservice, studiepsykologer).
- Välmåendeservicen har tillräckligt med personal och speciell expertis (t. ex. studiepsykologer, tillgänglighetsansvariga, arbete mot trakasserier och mobbning).
- Servicen är tillgänglig för olika användargrupper.
- Man uppföljer lämpligheten, tillräckligheten och kvaliteten av servicen med hjälp av feedback.

6.7 Högskolans studentkår och studentföreningar stöder främjandet av tillgängligheten.

God nivå

- Studentkåren och studentföreningarna främjar för sin del tillgängligheten på högskolorna och de studerande har möjlighet att få stöd i intressebevakning gällande tillgänglighets- och jämställdhetsärenden.
- Alla studerande har möjlighet att delta i studentkårens och studentföreningarnas verksamhet och tillgänglighet samt de studerandes mångfald tas hänsyn till i denna verksamhet.
- I tutorverksamhet och –utbildning tas hänsyn till främjande av tillgänglighet.

6.8 Tillgänglighet tas hänsyn till i bibliotekstjänsterna på högskolan.

God nivå

- Bibliotekspersonalen är insatt i tillgänglighet och främjar de lika möjligheterna i sin verksamhet.
- I bibliotekstjänsterna och -miljöerna på högskolan tas hänsyn till de studerandes individuella behov (t. ex. förlängd lånetid, lugna studielokaler).
- De studerande har möjlighet att få tillgänglig handledning i användandet av informationssökningssystemet på biblioteket och i sökandet av branschlitteratur.
- Tillgänglighet tas hänsyn till i högskolebibliotekets anskaffningar.
- Högskolebiblioteket samarbetar med Celia.
- De studerande har möjlighet att använda Celias talbokstjänster.

6.9 Skriftlig feedback

7 KOMMUNIKATION

En fungerande och ändamålsenlig kommunikation är viktig för alla vid högskolan och de utomstående som intresserar sig för högskolan d.v.s. för de som söker studieplats och information om högskolan. I kriterierna refereras både till intern kommunikation på högskolan och extern kommunikation som riktas till en större allmänhet.

Kommunikationen består av en omfattande rapportering om evenemangen och aktuella ärenden på högskolan men också kommunikation i överraskande situationer: inställda föreläsningar, tillfälliga arrangemang under renoveringar och dylikt. Flera olika aktörer fullgör kommunikation på högskolan. Oftast är kommunikationsenheten huvudansvarig för den externa kommunikationen på högskolan och den fungerar vanligtvis som expertaktör vars uppgift är att vägleda personalen i kommunikationen. Tillgängligheten i kommunikation har stadgats t. ex. i tillgänglighetsdirektivet som definierar tillgängligheten hos de offentliga aktörerna såsom de digitala innehållen på högskolorna. Detta gäller t. ex. högskolornas Internetsidor.

Då man överväger tillgängligheten ska man ta hänsyn till mottagarnas mångfald i kommunikationen. Med detta avser man att den centrala informationen är tillgänglig även för t. ex. syn- och hörselskadade och upplysningarna går att läsa med olika terminaler och oberoende på om mottagaren har en snabb eller långsam förbindelse i sina apparater. Det lönar sig också med flerkanalig kommunikation så att meddelandena verkligen når sin mottagare.

Läs mera här:

- [Tillgänglighetskrav](https://www.tillganglighetskrav.fi/). (https://www.tillganglighetskrav.fi/)
- [Om lagstiftning](https://papunet.net/svenska/information/finlandsk-lagstiftning). (https://papunet.net/svenska/information/finlandsk-lagstiftning)
- [Tillgänglig kommunikation](https://papunet.net/svenska/information/tillganglig-kommunikation). (https://papunet.net/svenska/information/tillganglig-kommunikation)
- [Kultur för alla](http://www.kulttuuriakaikille.fi/tillganglighet). (http://www.kulttuuriakaikille.fi/tillganglighet)
- [Information om hjälpmedel](http://papunet.net/svenska/information/hjalpmedel). (http://papunet.net/svenska/information/hjalpmedel)
- [Webbriktlinjer](https://webbriktlinjer.se/2018/02/15/en-forsta-genomgang-av-wcag-2-1/). (https://webbriktlinjer.se/2018/02/15/en-forsta-genomgang-av-wcag-2-1/).

Utvärdering av påståendena

I kriterierna utvärderas påståendena med hjälp av en trestegig skala: utmärkt – god – bristfällig. De baserar sig på faserna som används av Nationella centret för utbildningsvärdering (NCU). Se [NCU:s Auditeringshandbok för högskolorna 2018 – 2024](https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88gs_kolorna_2018-2024_FINAL.pdf). (https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88gs_kolorna_2018-2024_FINAL.pdf).

Påståendena är utformade att beskriva den **goda nivån**.

Utmärkt nivå: Den utmärkta nivån förutsätter bevis på ett långvarigt och framgångsrikt utvecklingsarbete. Därtill ger de olika utvecklingsåtgärderna ett särskilt mervärde för högskolan, intressentgrupperna eller de båda. Högskolan påvisar övertygande exempel på utvecklingsåtgärder.

Bristfällig nivå: Högskolan saknar helt eller delvis de systematiska, fungerande och deltagande tillvägagångssätten som nämns i värderingspåståendena. Det finns inte bevis på hur tillgänglighetsarbetet har påverkat utvecklingen.

Kriterierna

7.1 Kommunikationen på högskolan främjar jämlikhet och mångfald.

God nivå

- Kommunikationen på högskolan tar till hänsyn mångfald och varje individs jämlika möjligheter att motta kommunikation.
- Kommunikationen är flerkanalig och tillgänglig med olika hjälpmedel.
- Kommunikationen är till sitt centrala innehåll tillgänglig med alla språk som används på högskolan.
- Vid inköp för kommunikation tar man hänsyn till tillgänglighet och säkerställer att serviceleverantören har tillgänglighetskompetens.

7.2 Personalens kommunikation på högskolan är tillgänglig.

God nivå

- Personalens kommunikation på högskolan når de önskade målgrupperna.
- Högskolepersonalens kommunikation är tydlig och aktuell.
- Kommunikationen är tillgänglig ur kommunikationskanalens och innehållets synvinkel.
- Högskolan har en fastställd praxis om hur man kommunicerar i olika situationer (t. ex. varningsmeddelanden, lokalbyten, inställningar, påminnelser).
- Personalen får utbildning och stöd i tillgänglig kommunikation.
- Arrangörerna av tillställningar på högskolan har till sitt förfogande instruktioner gällande tillgänglig kommunikation och lätt nåbara evenemang.

7.3 Tillgänglighet tas hänsyn till i design av webbsidor, publicerade material samt användandet av sociala medier.

God nivå

- Personalen har till sitt förfogande ett publikationssystem som fastställer tillgängligheten samt mallar och instruktioner för att bygga webbsidor.
- Personalen har satt sig in samt engagerat sig i lagarna och standarderna som gäller webbtillgängligheten (webbtillgänglighetsdirektivet).
- Material så som guideböcker, nyhetsbrev, trycksaker, elektroniska publikationer, videor och podcasts är tillgängliga.

7.4 Man tar hänsyn till tillgänglighet i strategisk planering och anvisning av kommunikation.

God nivå

- Högskolan har tydliga kommunikationsprocesser och –praxis och de tar hänsyn till förverkligandet av tillgänglighet.
- Kommunikationens riktlinjer har publicerats i tydligt format och de är tillgängliga för alla.
- I planering och anvisning av kommunikation tar man hänsyn till tillgänglighet, verksamhetens etiskhet samt upphovsrätterna.

7.5 Personalen har tillräckliga resurser för att kunna genomföra och utveckla tillgänglig kommunikation.

God nivå

- Man ordnar utbildning i tillgänglig kommunikation och temat tas regelbundet upp på högskolans interna kommunikationskanaler.
- Personalen har tillräckliga kunskaper och tidsresurser för att genomföra tillgänglig kommunikation.
- Högskolan har en namngiven person som är ansvarig för tillgänglig kommunikation.

7.6 Man värderar systematiskt kommunikationens tillgänglighet som en del av kvalitetskontroll.

God nivå

- Kommunikationens tillgänglighet har uppmärksammats i högskolans kvalitetsarbete och dess dokument.
- Man samlar regelbundet feedback på kommunikationens tillgänglighet och reagerar på den samt som man utvecklar kommunikationen enligt den.

7.7 Skriftlig feedback

8 STUDERANDEURVAL

Studeraurvalet spänner över hela processen från sökande av studieplats till emottagen studierätt. Allt börjar redan från planering av vart man vill söka in. Till stöd för valet behöver man information om olika högskolor, utbildningsområden och inträdeskrav. Det är också viktigt att veta hur det i praktiken är att studera i en viss bransch. Detta slags upplysningar är speciellt väsentliga för dem med skada, sjukdom eller till exempel läs- och skrivsvårigheter så att de kan avgöra ifall studierna inom den intressanta branschen praktiskt taget passar dem. Även högskolans verksamhetsmiljö har betydelse så det kan vara nödvändigt för den sökande att få bekanta sig med högskolans lokaler på förhand. Därför är det viktigt att den sökande också har relevant och vardaglig information till handa vid sidan av de glamorösa reklamfraserna. All denna information bör vara tillgänglig i olika format så att vem som helst finner den lätt och förstår den.

Tillgängligheten måste förverkligas även i sökprocessen inklusive själva urvalsprovet. För det mesta får man redan t. ex. en längre skrivtid vid urvalsprovet och möjlighet att skriva på dator för att stöda skrivandet. Slutligen måste även resultaten för studenturvalet vara tillgängliga.

Studenturvalet vid universiteten och högskolorna måste följa diskrimineringslagen.

Läs mera här:

- [Tillgänglighet i studeraurval – rekommendation och guide](http://www.esok.fi/esok-hanke/esittely/se/material/tillganglighet-guide). ESOK. (<http://www.esok.fi/esok-hanke/esittely/se/material/tillganglighet-guide>)
- [Info om att söka in på yrkeshögskolan](https://www.ammattikorkeakouluun.fi/sv/framsida/) (<https://www.ammattikorkeakouluun.fi/sv/framsida/>)
- [Utvecklandet av studeraurvalen](https://minedu.fi/sv/studeraurval-och-samarbete). Undervisnings- och kulturministeriet. (<https://minedu.fi/sv/studeraurval-och-samarbete>)
- [Studieinfo](https://studieinfo.fi/wp/sv/) (<https://studieinfo.fi/wp/sv/>).

Utvärdering av påståendena

I kriterierna utvärderas påståendena med hjälp av en trestegig skala: utmärkt – bra – bristfällig. De baserar sig på faserna som används av Nationella centret för utbildningsvärdering (NCU). Se [NCU:s Auditeringshandbok för högskolorna 2018 – 2024](https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88gs_kolorna_2018-2024_FINAL.pdf) (https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/NCU_Auditeringshandbok_fo%CC%88r_ho%CC%88gs_kolorna_2018-2024_FINAL.pdf).

Påståendena är utformade att beskriva den **goda nivån**.

Utmärkt nivå: Den utmärkta nivån förutsätter bevis på ett långvarigt och framgångsrikt utvecklingsarbete. Därtill ger de olika utvecklingsåtgärderna ett särskilt mervärde för högskolan, intressentgrupperna eller de båda. Högskolan påvisar övertygande exempel på utvecklingsåtgärder.

Bristfällig nivå: Högskolan saknar helt eller delvis de systematiska, fungerande och deltagande tillvägagångssätten som nämns i värderingspåståendena. Det finns inte bevis på hur tillgänglighetsarbetet har påverkat utvecklingen.

Kriterierna

8.1 Högskolans studenturvalsprocess är tillgänglig.

God nivå

- Mångfald av de sökande tas till hänsyn vid planering av urvalsprocessen.
- Högskolan ser till att personalen som deltar i de olika faserna av urvalsprocessen har tillräcklig utbildning i och information om tillgängligheten i urvalsprocessen (t. ex. individuella arrangemang).

8.2 Information gällande studenturval är tillgänglig för den sökande.

God nivå

- Information gällande högskolans studenturval är i tillgänglig form.
- Lättillgänglig information gällande utbildningsområde och studier, lokaler, individuella studiearrangemang och möjliga framtida arbetsuppgifter finns att få redan före ansökan till högskolan.
- Den sökande får på förhand behövlig information om kriterierna för studenturvalet, urvalsprocessen och urvalsprovet.

8.3 De sökande som behöver individuella arrangemang tas hänsyn till i anordnande av urvalsprovet.

God nivå

- De sökande har förhandsinformation om möjliga individuella arrangemang och hur man ansöker och ordnar dem.
- Det finns tillräckligt med personal, redskap och lokaler för att garantera smidigheten av de individuella arrangemangen i urvalsproven.
- Då det finns digitala sektioner i urvalsprovet är de tillgängliga enligt WCAG 2.1 AA-nivån (se: <https://webbriktlinjer.se/riktlinjer/1-utga-fran-wcag-2-1-niva-aa/#rekommendation-for-niva-av-tillganglighet>).
- Det är möjligt att överklaga de individuella arrangemangen i inträdesprovet. Man har upplyst om möjligheten och gett instruktionerna i samband med informationen om sökandet av de individuella arrangemangen.

8.4 Resultaten för studentantagning är i tillgänglig form.

God nivå

- Resultaten är i lättillgänglig form.
- Den sökande får efter vilja individuell respons om resultaten i inträdesprovet.

8.5 Skriftlig feedback